

ע"פ 1995/14 - פלוני נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים

ע"פ 1995/14

לפני:
כבוד השופט ס' ג'ובראן
כבוד השופט י' דנציגר
כבוד השופטת ד' ברק-ארז

המערער: פלוני

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי לנוער
בנצרת מיום 30.1.2014 בתפ"ח 46883-05-12 שניתן
על ידי כבוד השופטים: ד"ר א' אברהם - סג"נ, ב'
ארבל- סג"נ וא' הלמן

תאריך הישיבה: כ"א בטבת התשע"ה (12.1.2015)

בשם המערער: עו"ד איאד מ. חליחל

בשם המשיבה: עו"ד קרן רוט

בשם שירות המבחן: גב' שלומית מרדר

פסק-דין

השופט ס' ג'ובראן:

1. ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי לנוער בנצרת (כבוד השופטים א' אברהם - סג"נ, ב' ארבל - סג"נ ו-א' הלמן) בתפ"ח 46883-05-12 מיום 30.1.2014, במסגרתו הושת על המערער עונש של 12 שנות מאסר בפועל; 18 חודשי מאסר על תנאי שלא יעבור תוך שלוש שנים עבירת אלימות מסוג פשע; ארבעה חודשי מאסר על תנאי שלא יעבור תוך שלוש שנים עבירה של החזקת סכין; ופיצוי כספי בסך 100,000 ש"ח למשפחת המנוח.

כתב האישום

2. המערער - יליד 1994, קטין ביום ביצוע העבירה - הורשע על יסוד הודאתו בעובדות כתב אישום מתוקן ובעבירה של הריגה, לפי סעיף 298 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין); ובעבירה של החזקת סכין שלא כדין, לפי סעיף 186(א) לחוק העונשין. על פי עובדות כתב האישום המתוקן, בתקופה הרלוונטית לכתב האישום, המערער התגורר יחד עם הוריו בקומה הראשונה בבניין בן שלוש קומות. באותו בניין התגוררו גם שני דודיו של המערער עם בני משפחותיהם. בין משפחתו של המערער לבין דודיו התגלע סכסוך על רקע בניית דירה בקומה הרביעית, במסגרתו אירעו בין המשפחות מספר אירועי אלימות. ביום 4.5.2012, יצא בן דודו של המערער, צעיר כבן 18 (להלן: המנוח), מביתו ונתקל, לא הרחק מהבניין, במערער שהיה באותה עת חמוש בסכין. המערער סבר כי המנוח הביט בו במבטים עוינים, ועל רקע זה הוא שלף את הסכין ונעץ אותה בלבו של המנוח. המנוח התמוטט והובל לבית החולים, שם נקבע מותו.

גזר הדין בית המשפט המחוזי

3. טרם שמיעת הראיות הגיעו הצדדים להסדר דיוני לפיו המערער יודה בכתב אישום מתוקן, והצדדים יטענו לעונש באופן חופשי, לאחר קבלת תסקיר שירות מבחן לנוער בעניינו של המערער ותסקיר נפגעי עבירה בעניינה של משפחת המנוח. מן התסקיר עולה כי המערער הוא צעיר, כבן 17.5 ביום ביצוע העבירה. הוא הביע בפני שירות המבחן חרטה על מעשיו וסיפר כי מצפונו נוקף אותו. בין גורמי הסיכוי לשיקומו, נמנו על ידי שירות המבחן העובדות כי הוא עבד באופן תקין עד למעצרו, בעל מוטיבציה לאורח חיים נורמטיבי, לא אובחן כאדם מסוכן ואין לו עבר פלילי. יחד עם זאת, שירות המבחן מנה את גורמי הסיכון, ובכללם, חומרת העבירה; היותו בן למשפחה המצויה בסכסוך מתמשך עם קרובי משפחה ובן להורים המתקשים להציב גבולות ועוד. על רקע האמור, שירות המבחן לא בא בהמלצה טיפולית בעניינו של המערער.

4. לבית המשפט המחוזי הוגש גם תסקיר נפגעי עבירה. ממנו עולה כי בני משפחתו של המנוח סובלים מתסמינים המאופיינים למצבי טראומה, כגון הפרעות בשינה, מתח וחוסר שקט פנימי. בנוסף, תוארה פגיעה עמוקה בכל בני המשפחה, הכוללת פגיעות רגשיות, תפקודיות וכלכליות ארוכות טווח.

5. ביום 30.1.2014 גזר בית המשפט המחוזי את עונשו של המערער. בית המשפט עמד על חומרת העבירה ועל חומרת נסיבות ביצועה וקבע כי היא מתקרבת בחומרתה לעבירת הרצח. בית המשפט הדגיש גם את חומרת העבירה של החזקת סכין, נוכח הסיכון הטמון בה - סיכון אשר התממש במקרה הנוכחי בצורה הקשה מכל. בית המשפט המחוזי נתן את דעתו לקטינותו של המערער אך קבע כי מדובר במי שהיה על סף הבגירות בעת ביצוע העבירה, דבר

אשר מצדיק מתן משקל מופחת יותר לשיקולי הענישה הנוגעים לעבריינים קטינים. באיזון בין השיקולים, נתן בית המשפט המחוזי משקל לחומרת העבירות ולתוצאתן הבלתי הפיכה. מנגד, נשקלו לקולה גילו של המערער; סיכויי שיקומו על רקע הנתונים החיוביים המפורטים בתסקיר שירות המבחן; עברו הפלילי הנקי; לקיחת האחריות והבעת החרטה מצדו. לנוכח האמור, הטיל בית המשפט המחוזי על המערער את העונשים שפורטו בפסקה 1 לעיל.

נימוקי הערעור

6. המערער טוען כי עונש המאסר שהוטל עליו נוטה לחומרה, אינו נותן משקל מספק לקטינותו, וחורג ממדיניות הענישה הנהוגה כלפי קטינים במקרים דומים. עוד נטען כי שגה בית המשפט המחוזי בכך שלא נתן משקל מספק לעובדה כי המערער בעל עבר פלילי נקי; ניהל חיים נורמטיביים עובר לאירוע; לעובדה כי הוא "נשאב" אל תוך הסכסוך המשפחתי, להודאתו ולהבעת החרטה ונטילת האחריות מצדו. עוד נטען, כי שגה בית המשפט המחוזי בכך שלא נתן משקל לשיקולי שיקום, זאת למרות המשתמע מתסקיר שירות המבחן לפיו המערער בעל מוטיבציה לניהול חיים נורמטיביים ולא נשקף ממנו סיכון.

תשובת המשיבה

7. המשיבה מנגד מבקשת לדחות את הערעור. לשיטתה, נסיבות האירוע היו חמורות, שכן המערער נשא על גופו סכין ללא הצדקה לכך, והמנוח נהרג באופן סתמי. עוד נטען כי אומנם המערער הודה במעשים, אך הסדר הטיעון היה רק לקראת סוף שמיעת הראיות. המשיבה הדגישה עוד כי הפיצוי טרם שולם.

תסקיר שירות המבחן

8. ביום 6.1.2015 הוגש לנו תסקיר שירות מבחן משלים בעניינו של המערער. מן התסקיר עולה כי המערער מודע לחומרת מעשיו, משתדל להסתגל לתנאי הכלא, ומביע נכונות להשתלב בתוכנית טיפולית לאחר מתן פסק דינו של בית משפט זה. יחד עם זאת, המערער עדיין לא שולב בהליך טיפולי מכיוון שאינו פנוי רגשית לך בעת הנוכחית. יתר על כן, העובדת הסוציאלית בכלא דיווחה על תפקוד בעייתי מצדו של המערער בכלא ובמעורבותו בארבעה אירועי משמעת.

דיון והכרעה

9. לאחר עיון בהודעת הערעור ובגזר דינו של בית המשפט המחוזי, ולאחר שמיעת הצדדים בדיון לפנינו, הגענו למסקנה כי דין הערעור להידחות. כידוע, ערכאת הערעור אינה מתערבת בחומרת העונש שקבעה הערכאה הדיונית, אלא במקרים חריגים (ע"פ 3091/08 טרייגר נ' מדינת ישראל (29.1.2009); ע"פ 7563/08 אבו סביח נ' מדינת ישראל (4.3.2009); ע"פ 7439/08 פלוני נ' מדינת ישראל (4.3.2009); ע"פ 9437/08 אלגריסי נ' מדינת ישראל (12.5.2009)), המקרה הנוכחי אינו נמנה על אותם המקרים המצדיקים התערבות, כפי שיובהר להלן.

10. אין צורך להכביר מילים בחומרת העבירות אשר הורשע בהם המערער. כתוצאה ממעשיו של המערער

קופחו חייו של אדם צעיר, בעת שהיה בעיצומה של שגרת יומו ומבלי שקדמה לכך כל התגרות מצדו. בהקשר זה, מקובלת עליו קביעתו של בית המשפט המחוזי כי מדובר במקרה הנמנה על הרף הגבוה של עבירת ההריגה, המתקרב בחומרתו אל עבירת הרצח. דומה גם כי אין צורך להכביר במילים על הנזק הבלתי הפיך שגרם המערער בהתנהגותו. מעשיו של המערער הסבו סבל רב לשתי המשפחות: למשפחת המנוח אשר איבדה בן צעיר, ולמשפחתו עצמו אשר גם היא "איבדה" בן צעיר. בנסיבות האמורות, לא ראיתי כי עונשו של המערער חורג ממדיניות הענישה הנהוגה במקרים דומים. המערער העלה טענה כללית לפיה, מדיניות הענישה הנהוגה במקרים דומים כלפי קטינים מתונה יותר מהעונש שהוטל עליו. אך טענה זו לא גובתה בפסיקה, לא בהודעת הערעור ולא בדיון לפנינו.

11. אשר לנסיבותיו האישיות של המערער, לא ניתן לומר כי השיקולים שהעלה המערער, כפי שעולים גם מתסקיר שירות המבחן נעלמו מעיניו של בית המשפט המחוזי, וניכר כי הוא נדרש להם בגזר דינו (ראו: פסקה 41 לגזר הדין). כך, קטינותו של המערער לא נעלמה מעיניו של בית המשפט המחוזי. אך בנסיבות העניין, לנוכח חומרת העבירה והתקרבותו אל סף הבגירות, ראה בית המשפט המחוזי לנכון לתת משקל יתר לשיקולי הלימה, ומסקנה זו מקובלת גם עליי. כך, בית משפט זה פסק בע"פ 7113/08 פלוני נ' מדינת ישראל (15.12.2008) כי:

"עם זאת, הודגש גם כי מתן משקל מיוחד לשיקומו של עבריין קטין אינה מייצגת את הצורך לאזן שיקול זה עם שיקולי ענישה נוספים של הרתעה וגמול, הנלמדים, בין היתר, מחומרת העבירה ונסיבותיה.

בדומה, נפסק בע"פ 9828/06 פלוני נ' מדינת ישראל (10.6.2007) כי:

"קטינות אינה יוצרת חסינות, ולעתים שיקולים של הרתעה, מניעה ותגמול עולים במשקלם על השיקול השיקומי [...]. במקרה המתאים, לא יירתע בית המשפט מלהטיל עונש על קטין שהורשע, לרבות מאסר ממש, בשים לב, בין השאר, לחומרת העבירה ולניסיונות השיקום בעבר".

12. אשר לשיקולי השיקום, אומנם המערער הביע רצון להשתלב בתוכניות טיפוליות בעתיד, אך עד היום הוא לא שולב בתוכניות כאלה, לאור הצהרותיו כי אינו פנוי רגשית לכך. משכך, שירות המבחן לא בא בהמלצה טיפולית בעניינו.

13. סוף דבר, הערעור נדחה בזאת.

ניתן היום, כ"א בשבט התשע"ה (10.2.2015).

ש ו פ ט

ש ו פ ט

ש ו פ ט

